QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR. JOSEPH MIFSUD
B.A. (LEG. & INT. REL.), B.A. (HONS.), M.A. (EUROPEAN), LL.D.

Il-Pulizija
(Spettur Roderick Attard)

vs

Omissis

Kumpilazzjoni 732/2018

Illum 15 ta' Lulju 2019

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat **Omissis** bin-numru tal-Karta tal-identita' 539787(M) u hija akkuzata talli nhar l-20 ta' Novembru, 2018, ghall-habta tal-ghaxra ta' filghodu (10:00 hrs) gewwa l-fnd numru 8, Triq San Guzepp Marsaxlokk:

1. Serqet mobile phone tal-ghamla Samsung J5, liema serq huwa kkwalifikat bil-vjolenza u bil-lok, liema serq huwa ghad-dannu ta' Omissis;

2. Ikkagunat ferita ta' natura hafifa fuq il-persuna ta' Omissis detentur tal-Karta tal-identita` 0284697(M) hekk kif certifikat minn Dr. Marie Ciantar (Med. Reg. 1608) mic-Centru tas-Sahha ta' Rahal Gdid;
3. Volontarjament hassret jew ghamlet hsara jew gharrqet hwejjeg haddiehor, mobbli jew immobbli, liema hsara tammonta ghal aktar minn 23.29 Ewro izda anqas minn 116.47 Ewro ghad-dannu ta' Omissis;
4. U aktar talli fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi fil-waqt li kienet qed twettaq reat kontra Omissis u hsara tal-propjeta tal-imsemmi Omissis kellha fuq il-persuna taghha xi arma regolari jewimitazzjoni ta'l-istess u cioe sikkuna, fejn naqset li gginb prova li kienet qed igorr is-sikkina bi skop legittimu u dan bi ksur tal-artikolu 55 tal-kap 480 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qorti giet mitluba li tohrog ordni ta' protezzjoni a favur ta' Omissis ai termini ta' l-artikolu 412 C tal-Kapitolu tal-Ligijiet ta' Malta kemm waqt il-mori tal-kawza kif ukoll f'kaz ta' htija ma'kull piena li l-Onorabbli Qorti jidrilha xierqa.

Il-Qorti giet mitluba li f'kaz ta'htija, tipprovdi ghall-persuni ta' Omissis u l-familja tieghu jew sabiex jinzamm l-bon-ordni pubbliku, flimkien mal-piena jew minflok il-piena applikabbli ghar-reat, torbot lill-Omissis b'obbligazzjoni taghha nnifisha taht penali ta' somma ta'flus li tigi ffissata mill-Qorti billi tapplika l-Artikolu 383 et Sequitor tal-Kap 9 tal-ligijiet ta' Malta, ghall-zmien li thoss xieraq.

Rat l-atti kollha ta' dan il-procediment u d-dokumenti esebiti.

Semghet sottomissjonijiet tal-Prosekuzzjoni u d-Difiza.

Xhieda

F'dan il-process xehdu disa` (9) xhieda kif gej ;

Doris D'Amato (*a fol* 13 et. seq.); Desmond D'Amato (*a fol* 16 et. seq.); Spettur Roderick Attard (*a fol* 18 et. seq.); Dr. Maria Ciantar (*a fol* 39 et. seq.); Omissis (*a fol* 47 et. seq.); Dr. Martin Bajada (*a fol* 62 et. seq.); PS 583 Ivan Grech (*a fol* 65 et. seq.); Dr. Martin Bajada (*a fol* 75 et. seq.); Omissis (*a fol* 236. seq.).

Il-fatti specie tal-kaz

Dan il-kaz svolga wara relazzjoni li kellha l-imputata mal-parte civile u jidher li ntemmet. Il-mobile inkwistjoni kien inghata rigal lill-imputata mill-parte civile u ttehdilha lura. Waqt il-proceduri kien ipprezentat certifikat mediku fejn il-parte civile jidher li kien soffra griehi hfief. Mix-xhieda jidher li dawn gew waqt li z-zewg persuni kienu qeghdin jargumentaw. L-imputata cahdet li serqet il-mobile u l-hsara li wettqet fuq l-istess mobile ghamlitha fuq projeta taghha u mhux tal-parte civile. Hija spjegat li l-imputat kien qieghed isegwi l-passi taghha u dan mill-istess mobile li kien taghha. Il-parte civile ghaddej procedure separate dwar l-istess incident quddiem Qorti ohra diversament preseduta.

KUNSIDERAZZJONIJIET GENERALI

Preliminari[1]

Din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali. Quddiemha persuna jew persuni jigu mixlija li wettqu reati kriminali. Il-Qorti hija adita bl-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha u li jkunu maghmula mill-prosekuzzjoni. Hemm limitu kemm il-Qorti tista' tkun flessibbli fir-rigward tal-interpretazzjoni tal-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha.

Għalkemm verament li l-komparixxi li fuqha hemm l-imputazzjonijiet hija ritenuta bħala *un avviso a comparire*, l-imputazzjonijiet huma dejjem ta' indoli penali. Ir-regoli tal-procedura ma jistgħux jigu interpretati b'mod wiesa' tali li l-parametri tal-azzjoni penali jigu spustati jew mibdula. Altrimenti d-difiza ma tkunx tista' tiddefendi ruħha kif jixraq.

Quddiem din il-Qorti jekk persuna tinstab ħatja teħel piena. Jekk ma tinstabx ħatja tigi meħlusa mill-imputazzjonijiet dedotti. Il-valutazzjoni dwar jekk persuna tkunx ħatja jew le tiddependi dejjem fuq il-provi li jingiebu quddiemha (u quddiem ebda post jew *medium* ieħor) u l-istess valutazzjoni hija marbuta mal-imputazzjonijiet kriminali li jkunu gew miktuba u prezentati quddiemha mill-Pulizija Ezekuttiva jew skont kif ikunu gew mizjuda jew mibdula fl-istadju opportun – u dejjem mhux aktar tard minn meta l-Prosekuzzjoni tkun iddikjarat il-provi tagħha magħluqa. Altrimenti jekk ma jkunx hekk l-akkuzatur ikun jista' jbiddel il-parametri tal-azzjoni penali skont meta jidhirlu u skont l-andament ta' dak li jkun qed iseħħ jew li jkun irrizulta matul il-kors tal-process penali.

[1] Il-Qorti qeghda tibbaza dan fuq l-ispjega li ta l-kollega l-Magistrat Aaron Bugeja fil-kawza il-**Pulizija vs Joseph Calleja et**. deciza fil-5 ta' Frar 2016

Għalkemm hemm element ta' flessibilita' provdut minn certu gurisprudenza fir-rigward tal-procedimenti quddiem dawn il-Qrati ta' gurisdizzjoni limitata, din il-flessibilita' trid tkun tali li ma tkunx ta' pregudizzju għall-proceduri penali u għad-drittijiet tad-difiza.

Is-setgħat ta' din il-Qorti u r-rimedji li din il-Qorti tista' tagħti f'kull kaz huma limitati u ristretti għal dawk li huma previsti mil-Ligi u fil-Ligi. Din il-Qorti m'għandiex is-setgħa, ossia *carte blanche* li tiddeciedi kif trid u tipprovdi kull rimedju li jidħlilha f'moħħha jew li trid jew li tkun tixtieq tagħti. Il-provvedimenti tagħha huma limitati għal dawk provduti fil-Kodici Kriminali.

Din il-Qorti ma tistax tieħu post jew tissostitwixxi l-Qorti Civili kompetenti jew tagħti rimedji ta' natura civili li mhumiex previsti mill-Kodici Kriminali bħala li jistgħu jigu emanati minn Qorti ta' Gudikatura Kriminali.

F'kull kaz pero', stante li din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali hija marbuta bit-termini tal-imputazzjoni skont kif spjegat aktar 'il fuq. Aktar minn hekk, quddiemha, huwa dmir tal-Prosekuzzjoni li tipprova l-kaz tagħha skont kif proferit fl-imputazzjoni kontestata sal-grad ta' konvinciment morali u sufficjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni. Mill-banda l-oħra, jekk id-difiza tagħzel li tressaq xi provi jew sottomissjonijiet kif sar f'dan il-kaz, huwa bizzejjed għad-difiza li tikkonvinci lil Qorti bit-tezi tagħha fuq bazi ta' konvinciment morali li jistrieħ fuq bilanc ta' probabbilta' u f'kaz li dan iseħħ, u l-Qorti ma tħossiex moralment konvinta li l-Prosekuzzjoni laħqet il-grad ta' prova rikjesta minnha, allura l-Qorti trid tillibera lill-imputat.

Dawn huma principji kardinali li jsawru l-procediment penali Malti. Jogħgbuna jew ma jogħgbuniex, dawn huma wħud mir-regoli bazilari li jistrieħ fuqhom il-procediment penali Malti.

Biss din il-Qorti ma tistax tieqaf hawnhekk. Hija marbuta li tiggudika dan il-kaz skont l-akkuza li giet magħmula mill-Prosekuzzjoni kontra l-imputat u ma tistax tbiddel hi bis-setgħa tagħha stess il-parametri tal-kawza intrapriza mill-Prosekuzzjoni u tiddeciedi kif jiftlilha jew tmur lil hinn mill-imputazzjoni prezentata lilha mill-Prosekuzzjoni.

<u>L-ghodda biex tiddeciedi</u>

Il-Gudikant li jkun se jiddeciedi kif se jaghzel is-sikkrana mill-qamh? It-twegiba nsibuha f'decizjonijiet li taw il-Qrati taghna:

> *Il-Gudikant għandu jezamina bir-reqqa l-provi rilevanti li jkollu quddiemu u mbagħad jiddeciedi l-kawza abbazi tal-ligi applikabbli, tal-gurisprudenza, u tal-provi li fl-opinjoni tiegħu huma konsistenti, konvincenti u korroboranti.*[2]

> F'decizjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali moghtija fit-23 ta' Jannar, 2007 fil-kaz **Il-Pulizija *vs* Charles Bianco**[3] l-Imhallef Giannino Caruana Demajo kkummenta dwar meta jkun hemm diskrepanzi fix-xhieda:

---

[2] Appell Civili Numru. 140/1991/2 - **Norbert Agius v. Anthony Vella et., deciz** fil-25 ta' April, 2008 mill-Prim Imhallef Vincent De Gaetano u l-Imhallfin Joseph D. Camilleri u Joseph A. Filletti.

[3] Appell Kriminali Numru. 115/2006

Din il-Qorti kellha okkazjoni tisma' x-xhieda u – ħlief forsi għal ftit ecitament li jħossu xi xhieda meta jsibu ruħhom fl-ambjent ta' awla tal-Qorti, ukoll jekk ikunu familjari ma' dak l-ambjent iżda jkunu qegħdin jixhdu *in rebus suis*, u aktar meta jkunu qegħdin jirrakkontaw episodju li għalihom kien trawmatiku – ma rat xejn "nevrasteniku" jew isteriku fix-xhieda ta' John Bonello. Id-diskrepanzi żgħar bejn ix-xhieda ta' John Bonello u dik tal-Avukat Irene Bonello, li baqgħu għalkemm, kif jgħid l-appellant fir-rikors tiegħu, "żgur kellhom ħafna opportunitajiet li jitkellmu bejniethom dwar il-każ u jfakkru lil xulxin x'gara dakinhar tal-allegat incident", aktar milli sinjal illi x-xhieda ma tistax toqgħod fuqha huma sinjal illi x-xhieda ma kinitx orkestrata, u illi t-tnejn xehdu dak li ftakru u kienu onesti biżżejjed biex ma "jikkorregux" il-verzjonijiet biex igibuhom jaqblu ma' xulxin, għalkemm kellhom okkażjoni jagħmlu hekk u għalkemm setgħu jobsru illi d-diskrepanzi x'aktarx kien sejjer jaqbad magħhom l-appellant biex joħloq argument. Differenzi ta' dettal fil-mod kif xhud jara episodju trawmatiku huma ħaga normali u, sakemm fis-sostanza x-xhieda tkun taqbel, ma jfissrux illi dik ix-xhieda għandha tigi skartata.

Artikolu 637 tal-Kapitolu 9 jipprovdi gwida cara lill-Gudikant kif ghandu japprezza xhieda ta' xhud:

> *id-deċiżjoni titħalla fid-diskrezzjoni ta' min għandu jiġġudika l-fatti, billi jittieħed qies tal-imġieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xiehda għandhiex mis-sewwa jew hix konsistenti, u ta' fattizzi oħra*

tax-xiehda tiegħu, u jekk ix-xiehda hix imsaħħa minn xiehda oħra, u taċ-ċirkostanzi kollha tal- każ.

<u>Vjolenza domestika</u>

Il-Qorti terga' tteni dak li qalet fid-decizjoni taghha fil-kaz fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joel Portelli**:

Ir-relazzjonijiet tagħna fil-familja huma importanti ħafna f'ħajjitna għaliex il-familja għandha tkun l-ambjent fejn insibu lil min iħobbna u lil min inħobbu. Il-familja hija l-post fejn għandek tħossok safe u fejn tista' tkun libera jew liberu taqsam ħajtek ma' dawk ta' madwarek.

Imma sfortunatament hawn ambjenti li huma eżatt il-kontra ta' dak li l-familja għandha tkun: ambjenti fejn m'hemmx sliem, fejn nisa u tfal, u xi drabi anke irġiel, jiġu abbużati, imbeżżgħa, u anke umiljati minn xi membru ieħor tal-familja, kultant anke jispiċċaw vittmi ta' vjolenza ħarxa.

Il-vjolenza fil-familja hi mifruxa. Hi fost l-agħar vjolenza li wieħed jista' jesperjenza għaliex hija vjolenza mwettqa minn min suppost iħobbok u suppost jipproteġik fid-dar; il-post li suppost huwa l-aktar post fejn għandek protezzjoni f'ħajtek u fejn it-tfal jitgħallmu l-eżempji tajba biex jikbru f'adulti maturi.

<u>Il-vjolenza fil-familja hija dejjem ħażina u qatt ma tista' tiġi ġustifikata, kienu x'kienu ċ-ċirkostanzi li wasslu għal-vjolenza</u>. *Il-vjolenza tfarrak lill-persuna li tkun qed tiġi attakkata; tkissrilha l-*

istima tagħha nnifisha; taqtagħha mill-kumplament tal-familja u xi drabi twassal għal mard serju u konsegwenzi koroh.

Vjolenza domestika mhix sempliċiment problema privata tal-familja li trid tinżamm wara bibien magħluqa, iżda sitwazzjoni pubblika li twassal għall-problemi fis-soċjetà. Tħalli impatt fuq setturi varji, waqt li twassal ukoll għal vjolenza u kriminalità.

Dwar il-feriti il-linja gwida li trid issegwi din il-Qorti hija dik moghtija fl-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Joseph Azzopardi** deciz mill-Prim Imhallef Dr. Vincent De Gaetano fit-30 ta' Lulju 2004 u mhux x'jghid xi reporter jew studenta f'xi gurnal li lanqas ikunu indenjaw jaqraw is-sentenza kollha biex jifhmu r-ragunament tal-Qorti li wassal ghad-decizjoni taghha[4]. Il-Qorti tal-Appell qalet hekk:

"Il-kwistjoni ta' jekk offiza hix wahda hafifa u ta' importanza zghira, hafifa, gravi jew gravissima hi wahda ta' fatt u ghalhekk rimessa ghall-gudikant tal-fatt (fil-kaz ta' guri, ghalhekk, rimessa f'idejn il-gurati; fil-kaz odjern rimessa f'idejn il-gudikant ta' l-ewwel grad - il-magistrat - u issa f'idejn l-Imhallef sedenti). Ma hix, ghalhekk, kwistjoni li tiddependi necessarjament jew esklussivament fuq 'opinjoni medika'. It-tabib jew tobba jispjegaw x'irriskontraw bhala fatt; u, jekk il-qorti tippermettilhom, jistghu joffru l-opinjoni taghhom dwar, fost affarijiet ohra, kif setghet giet ikkagunata dik l-offiza, jew

[4] Il-Qorti tinnota ukoll li hemm anke organizzazzsjonijiet li jistriehu fuq dak rapurtat fil-media flok jaqraw u janalizza is-sentenza lit kun inghatat.

ma' x'hiex huma kompatibbli s-sintomi li jkunu gew klinikament riskontrati. Ikun jispetta mbaghad ghall-gudikant tal-fatt li, fid-dawl mhux biss ta' dak li jkun xehed it-tabib izda fid-dawl tal-provi kollha, jiddetermina n-natura ta' l-offiza."

Il-Qorti rat li l-parte civile soffra feriti hfief u dan skont ic-certifikat esebit u kko0nfermat.

KONKLUZZJONIJIET

Il-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Brian Caruana** fit-23 ta' Mejju 2002 qalet li: **"Kollox jiddependi mill-assjem tal-provi u mill-evalwazzjoni tal-fatti li jagħmel il-ġudikant u jekk il-konklużjoni li jkun wasal għaliha il-ġudikant tkun perfettament raġġunġibbli bl-użu tal-loġika u l-buon sens u bażata fuq il-fatti, ma jispettax lil din il-Qorti li tissostitwiha b'oħra anki jekk mhux neċessarjament tkun l-unika konklużjoni possibbli."**

Issa, fil-każ in eżami l-kwistjoni tirrisolvi ruħha f'waħda dwar il-kredibilita` tax-xhieda li tat l-imputata f'dawn il-proceduri u x-xhieda prodotti mill-prosekuzzjoni specjalment dak li xehed il-parte civile.

L-imputata spjegat u dehret genwina hafna fix-xhieda taghha dwar dak li gara, hija ma eskludietx li waqt li kienu qeghdin jisgharaw ikkagunat feriti hfief lill-parte civile.

F'dar-rigward din il-Qorti tfakkar, li l-artikolu 638(2) tal-Kodiċi Kriminali jipprovdi li **"ix-xiehda ta' xhud biss, jekk emmnut minn min għandu jiġġudika fuq il-fatt, hija biżżejjed biex tagħmel prova sħiħa u**

kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt ġie ippruvat minn żewġ xhieda jew aktar”.

Din il-Qorti iggwidata b’dawn il-linji gwida gurisprudenzjali u legali u minn ezami tac-cirkostanzi tal-kaz u l-provi prodotti tqis li l-Prosekuzzjoni ma ppruvatx dan il-każ lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni fi tliet imputazzjonijiet u ghalhekk l-imputata se tkun liberate minnhom.

DECIDE:

Il-Qorti ghal dawn il-mottivi ma ssibx lill-imputata hatja tal-ewwel (1), tielet (3) u r-raba’ (4) imputazzjonijiet u minnhom tilliberha u wara li rat l-Artikolu 221 tal-Kap 9 issibha hatja ghat-tieni (2) imputazzjoni u invista tal-fatt li l-<u>imputata spiccat vittma tac-cirkostanzi</u> thoss li ghandha tilliberha bil-kundizzjoni li ma taghmilx reat iehor fi zmien tlett (3) snin millum.

Il-Qorti tordna divjet tal-pubblikazzjoni tal-ismijiet tal-imputata u tal-parte civile.

____

Dr. Joseph Mifsud
Magistrat